

10. 9. 2024

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novelizace občanského soudního řádu: snížení nákladů na doručování a rozšíření institutu fikce doručení

Bez větší publicity s účinností od 1. 7. 2024 byla provedena novelizace zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, tedy právního předpisu upravujícího civilní soudní proces, a to mimo jiné v oblastech, které se přímo netýkají souběžně přijatého zákona č. [179/2024](#) Sb., o hromadném občanském řízení soudním. Změny provedené zákonem č. [180/2024](#) Sb. (přesněji jeho částí první), netýkající se kolektivního uplatňování nároků, lze přitom označit za poměrně důležité, zejména pro některé skupiny účastníků soudních řízení a pro administrativní aparát soudních institucí.

Doručování na ohlašovnu

Novela přichází s výrazným zjednodušením doručování soudních písemností osobám, které mají jako adresu svého trvalého pobytu registrovanou tzv. ohlašovnu, tedy adresu obecního úřadu či úřadu městské části. Na tomto místě je třeba připomenout, že se zdaleka nejedná jen o osoby bez domova či bez dovolení od vlastníka prostor, kde reálně bydlí, uvádět tamější adresu jako trvalé bydliště, nýbrž také o osoby, jež z nejrůznějších důvodů nechtějí být dostupné pro kontakt s úřady a písemnostmi, resp. takovému kontaktu se cíleně vyhýbají (velmi často z důvodu exekucí a obav z návštěv vykonavatelů).

Soudy po novele již v rámci řízení učiní jen jeden pokus o fyzické doručení písemnosti na adresu účastníka řízení na ohlašovně, a to u první doručované písemnosti v řízení, u které není vyloučeno náhradní doručení (známější jako tzv. fikce doručení). Pokud si adresát zásilku nepřeveze, další písemnosti, opět s výjimkou těch, u kterých je náhradní doručení vyloučeno, již soud pouze uloží u sebe a na své úřední desce vyvěsí na dobu 10 dní výzvu k vyzvednutí písemnosti či sdělení doručovací adresy jejím adresátem, kam mu má být dále doručováno. Uplynutím této lhůty bude písemnost považována za doručenu, nepožádá-li adresát o její zaslání na jinou adresu.

V českém právním řádu tato úprava není úplnou novinkou, jedná se v zásadě o období ustanovení § 56a zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, podle kterého soudní exekutoři postupují při doručování účastníkům řízení s účinností již od 1. 1. 2022.

Změny v platebních rozkazech

Občanský soudní řád po novelizaci nově výslovně připouští fikci doručení i u platebních rozkazů, včetně elektronických platebních rozkazů, a to při jejich doručování žalovanému do datové schránky, což je zákonem preferovaný způsob doručování. Fikce doručení při doručování do datové schránky přitom nastává uplynutím deseti dnů ode dne jejich dodání do datové schránky žalovaného, nepřihlásí-li se v této lhůtě oprávněná osoba, přičemž nedochází k doručení datových zpráv fikcí v sobotu, neděli nebo ve státní svátek – pak fikce nastává až následujícího pracovního dne. Výše uvedené pravidlo však neplatí pro evropský platební rozkaz a směnečný platební rozkaz, u kterých zůstává náhradní doručení i nadále vyloučeno.

Další změnou je zrušení omezení částkou 1 milion Kč u podání žaloby na peněžité plnění s návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu. Tato změna je důležitá zvláště z hlediska soudního poplatku, kdy za podání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu se platí o 1 % nižší poplatek než při podání běžné žaloby. Zachována však zůstává dobrovolnost použití formulářového podání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu.

Aplikovatelnost jen na nově zahájená řízení

Nová právní úprava doručování soudních písemností na ohlašovnu se podle přechodných ustanovení zákona č. [180/2024](#) Sb. použije pouze v řízeních zahájených po nabytí jeho účinnosti, tedy od 1. 7. 2024. Není tedy připuštěna tzv. nepravá retroaktivita, která jinak v procesních předpisech bývá přípustná.

Shodně je tomu i v případě změn v právní úpravě platebních rozkazů, tedy bylo-li řízení zahájeno ještě před 1. 7. 2024, nová pravidla se nepoužijí a fikce doručení platebního rozkazu bude nadále vyloučena. V případě zrušení limitu žalované částky u návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu se pak jedná spíše o konstatování zjevného, neboť na zaplacení vyšší částky stejně nebylo až do data účinnosti novelizace možné žalovat tímto způsobem.

Dopady a hodnocení

Od výše popsané provedené novelizace občanského soudního řádu si lze slibovat zejména nemalé úspory na nákladech za doručovací služby, pokud jde o nová pravidla doručování na ohlašovnu. Tato změna je zřejmě správnou cestou i s ohledem na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt*, kdy zajištění alespoň základní dostupnosti pro justiční orgány lze chápat jako apriorní projev zájmu fyzické osoby, jakožto potenciálního účastníka řízení, o svá práva. Troufám si vyslovit domněnku, že naprostá většina osob, které jako místo svého trvalého pobytu uvádí adresu ohlašovny, danou novelizací ani nezaregistruje. Negativně může být změna pravidel doručování na ohlašovnu vnímána snad jen ze strany poskytovatelů doručovacích služeb z důvodu snížení poptávky, případně též administrativním aparátem soudů spravujícím úřední desky, kdy ale na druhou stranu odpadne značná část úkonů spojených s doručováním listinných písemností.

Kontroverzněji se jeví připuštění fikce doručení platebních rozkazů pro majitele datových schránek, logicky pak zejména pro ty, kteří své datové schránky příliš aktivně nevyužívají. Diskutované jsou v tomto ohledu zejména ty podnikající fyzické osoby, kterým byly datové schránky automaticky zřízeny, aniž by o to stály. Je pravdou, že v současné době nejsou údaje o datových schránkách fyzických osob veřejně dostupné, ovšem v minulosti tomu tak bylo a nelze určitě vyloučit, že údaje o ID jejich datových schránek mohou být stále dostupné, byť nikoli oficiální cestou, což vyvolává určité obavy o zneužitelnost fikce doručení platebních rozkazů.

Zrušení omezení finanční částkou pro podání žaloby s návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu je krokem logickým a veskrze pozitivním. Nedávalo totiž prakticky žádný smysl.

PhDr. Mgr. Jan Ptáčník,
vedoucí advokát

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700

e-mail: info@plegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)